

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

de lucnutoggers

als jonge priester-studentjes
bekloegen wij ons vaak bij elkaar:
wat hebben wij nog aan ons leven?
het enige wat wij mogen baren
is opzien
het enige wat wij mogen paren
is het nuttige
aan het aangenamen
het enige wat wat mogen verwekken
is zorgen bij onze oversten

welnu: de laatste tijd
heb ik heelwat opzien gebaard
en heelwat zorgen verwekt
vooral bij de lucnutoggers:
maar luc nu toch:
een latijnse mis met gregoriaans
maar luc nu toch:

met twee vrouwen
naast u achter het altaar
maar luc nu toch:
met een kazuifel aan

in het begin van het leven
in de brouwerij van viersel
fluisterden de mensen van het dorp
inderdaad
dat ik mis deed zonder kleren
ze bedoelden natuurlijk:
zonder kazuifel

nee lieve zusters en broeders
al dan niet in jesus christus
ik ben heel blij
dat ik nog eens zoals weleer
in volle ornaat achter mijn
eertijds zo vertrouwde altaar mag staan
en dat heerlijke gregoriaans

mag aanhoren
ook al is het dan in het latijn

nu zijn het op hun beurt
de mensen van viersel
die lucnutoggers worden:
maar luc nu toch
wat staat gij daar achter het altaar
met al uw kleren aan?

onze nieuwe paus mag dan al
de prijs gekregen hebben
van de fraaiste schoenen ter wereld
en de duurste bril van rome
heeft hij niettemin geen groot gelijk
met het opwaarderen van het latijn?

in die taal is toch eeuwenlang
door miljoenen mensen
gebeden en gezongen?

gelukkig is het nu met de priester
gekeerd naar het volk
face au peuple
in plaats van
zoals het vroeger was
met de rug ernaartoe
fesses au peuple

moeten we de oude dingen
niet weer op nieuwe wijze doen?

moeten we niet
zoals op de muur
achter het altaar staat:
met oude waarden
weerom nieuwe tijden tegemoet?

LUC VERSTEYLEN

485

Gisteren ik, vandaag jij (vervolg)

Op grafstenen zie je soms de lugubere spreuk uit *Jezus Sirach*: 'Gisteren ik, vandaag jij'. (Sir. 38,22)
In verband met het rouwen om een dode, zegt Jezus Sirach o.m.:

'Geef je niet over aan verdriet,
zet het van je af, weet dat het tot de dood leidt.
Bedenk dat er geen weg terug is,
je helpt de dode niet en je doet jezelf kwaad.
Bedenk dat zijn lot ook het jouwe zal zijn,
gisteren ik, vandaag jij.
Als de dode rust, laat dan ook zijn nagedachtenis rusten,
wees getroost nu hij is heengegaan.' (Sir. 38,20-23)

God

Alfabetisch tussen 'godallemachtig' en 'godzoeker' zijn er wel honderd samenstellingen of woordgroepen waarin in het Nederlands het woord 'God/god(s)-' als eerste lid voorkomt; met '-god' als tweede lid zijn het er tussen 'aapgod' en 'zonnegod' ongeveer de helft. Ze zijn vrijwel nooit letterlijk te vinden in de Bijbel. Gaandeweg zijn ze in de taal ontstaan, deels als een vage neerslag

van een christelijke opvoeding, maar meestal als een uitdrukking van een vaag religieus gevoel. We bekijken alleen dié gezegden die tenminste in aanzet refereren aan de Bijbel.

Goddank! Dat is weer goed afgelopen

Vroeger en ook nu wellicht nog op sommige plaatsen, in sommige milieus, dient de verzuchting 'Goddank!' of 'God zij dank!' of 'God zij gedankt!' om het (gelovige) gemoed te luchten nadat een moeilijke of pijnlijke zaak goed is afgelopen.

De uitdrukking komt vaak voor in de Schrift, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament; bovendien kan ze ofwel een uitdrukking van dank zijn, ofwel een aansporing. Enkele voorbeelden; in het Oude Testament.

- 'Wanneer u daar in overvloed leeft, *dank de HEER*, uw God, dan voor het goede land dat hij u gegeven heeft.' (Deut. 8,10)
- '*Ik dank de HEER*, de God van Israël, dat hij u vandaag op mijn weg heeft gestuurd.' (1 Sam. 25,32)

- 'Tobit bleef tegenover iedereen zijn *dank aan God betuigen*, omdat God zich over hem had ontfermd en zijn ogen weer geopend had.' (Tob. 11,17)

Dezelfde gesteltnis vind je in het Nieuwe Testament.

- '*Ik dank mijn God* altijd wanneer ik aan u denk.' (Fil. 1,3)
- 'Maar *God zij gedankt*: u was slaven van de zonde, maar nu gehoorzaamt u van ganser harte de leer waaraan u zich hebt toevertrouwd.' (Rom. 6,17)
- '*Ik dank God* dat hij Titus net zo enthousiast over u heeft gemaakt als ik ben.' (2 Kor. 8,16) In dezelfde brief:
- '*Laten we God danken* voor zijn onbeschrijfelijk geschenk.' (2 Kor. 9,15)
- '*Ik dank God* dat ik meer dan u allen de gave heb in klanktaal te spreken.' (1 Kor. 14,18)
- '*Dank God* onder alle omstandigheden, want dat is wat hij van u, die één bent met Christus Jezus, verlangt.' (1 Tess. 5,18)
(Wordt vervolgd)

BART MESOTTEN

MIJN NAAM IS

Ilse – Iris – Raissa

Mijn nichtje Ilse, zelf niet meteen de meest doordeweekse meid, hoopt dat de krachtige exotische naam Raissa (het dochttertje van een vriendin) verwantschap vertoont met haar doopnaam. Alas, Ilse... Jouw naam is afgeleid van Elisabet(h), net zoals Lies, Liesbet, Els, Elza en de 'uithemse' varianten Lily, Liliane, Arlette. De naam is Hebreeuws en betekent 'God is mijn eer'. Raissa daarentegen is een afleiding van Iris, waarover meteen meer.

Onder de bekendste heiligen met de naam Elisabet(h) verwijzen we natuurlijk graag naar Zacharias' echtgenote, moeder van Johannes de Doper, de voorloper van de Heer. Toen Maria van de engel Gabriël vernam dat Elisabet een zoon ter wereld zou brengen, snelde ze naar haar vriendin om haar bij te staan. Zij werd begroet als de Moeder Gods en beantwoordde de begroeting met het prachtige magnificent. Na Johannes' geboorte vernemen we in de Schrift echter niets meer over Elisabet. Haar feestdag wordt gevierd op 5 november, samen met die van haar man.

De heilige Elisabeth, dochter van koning Pedro III van Aragon, werd geboren in 1271. Reeds op haar twaalfde trad ze in het huwelijk met Dionysius, de koning van Portugal. Zij blonk uit door boete en liefde voor de armen, maar vooral door haar geest van verzoening. Zo stichtte ze vrede tussen de koningen van Aragon en Castilië, volgens velen een schier onmogelijke taak. Na de dood van haar man in 1325 ontving zij te Coimbra het kleed van tertiarius van Sint-Franciscus, waarna ze zich voortaan volledig kon wijden aan haar goede werken. Zij overleed in 1336 en heeft haar feestdag op 4 juli. De beroemdste is ongetwijfeld de heilige Elisabeth, geboren in 1207 als dochter van koning Andreas II van Hongarije en Geertrui van Meran. Haar feestdag is 17 november. Besluiten doen we deze naamsverklaring met de heilige Elisabeth van Spalbeek (nabij de abdij van Herkenrode). Zij was een wonderlijke passiebloem uit onze Nederlandse vroomheid, begenadigd met de wonden van Christus. Zij overleed in 1316 en wordt herdacht op 19 oktober.

Naar Raissa dan, net als Iraïs, Iraïde, Rhaïs en Rhaïssa afgeleid van de naam Iris. Dat staat voor regenboog en is, wegens de kleurenpracht, ook de naam van een bloem en van

een deel van het oog. De naam Iris zou ook kunnen verwijzen naar Eiris, bode der goden. Door de oude volkeren werd de regenboog beschouwd als een bode tussen goden en mensen. Anderen laten de naam Iraïs, in het Grieks Heraïs, afstammen van de godin Hera. De naam hoorde vooral thuis in Egypte en bij uitbreiding in geheel Noord-Afrika. Heiligen met die naam zijn nu eenmaal niet dik gezaaid, en het weinige dat we over hen weten is bovendien doorspekt met legende. Zo zou bij een groep christenen die in 203 ten tijde van keizer Septimus Severus in Antiochië de marteldood stierven een Rhaïs of Iris zijn geweest. De overigen waren Heraclides, Hero, Marcella en twee vrouwen met de naam Serena. Volgens Eusebius waren zij leerlingen van de bekende kerkelijke schrijver Origines. De meeste van hen werden vanwege het geloof levend verbrand (feestdag 28 juni).

Een van de dochters van de heilige Filippus zou naar de naam Iraïs hebben geluisterd. Aanvankelijk werd gedacht aan de apostel Filippus, die in Frygië zou hebben gepreekt en in Hiëropolis zijn gestorven. Hij had wellicht drie dochters, van wie twee in hetzelfde graf als het zijne in Hiëropolis werden begraven en een andere in Efese. Er ontstond echter verwarring met de diaken Filippus, soms 'de evangelist' genoemd vanwege zijn prediking van het evangelie. In de Handelingen der Apostelen lezen we dat deze Filippus met Stefanus en vijf anderen tot diaken werd gewijd, dat hij na Stefanus' marteldood wegens Saulus' vervolgingen uitweek naar Samaria en er verscheidene wonderen verrichtte. Op de terugweg naar zijn land doopte hij een Ethiopische hoveling van koningin Kandake. Later zocht Saulus, intussen de apostel Paulus geworden, onderdak in Filippus' huis in Caesarea. Filippus had vier dochters, alle vier profetessen. Eén van hen zou Iraïs hebben geheten. De andere waren Ermino, Caritina en Eutichiana. Volgens een oude traditie zou Filippus bisschop van Tralle bij de Meanderstroom in Lidië zijn geweest. Correcter lijkt de opvatting dat hij overleed te Caesarea. In de tijd van de heilige Hiëronymus toonde men er nog zijn huis en de kamers van zijn vier dochters. Hun verering is zeer oud (feestdag op 4 september).

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

De volkskalender staat deze week eigenlijk helemaal in het teken van de volksheilige Sint-Lucas. Dat was één van de vier evangelisten. Hij kon dus schrijven... wat in die tijd blijkbaar niet zo frequent voorkwam. En precies omwille van die deskundigheid werd hij in vroegere eeuwen tot schutspatroon aangesteld van de notarissen. Notarissen "verlijden akten". Zo heet dat. En de evangeliën die Lucas pleegde, werden acta genoemd. En zo werd hij dus schutspatroon van de notarissen. Die Lucas is volgens de grote volkskalender ook genommeerd in de weerkunde. Op zijn naam staan immers heel wat weerspreuken. Zoals deze:

LUCAS IS DE PORTIER VAN DE WINTER

Na zijn feestdag zal het wellicht niet meer onweten, want:

SINT-LUCAS STEEKT DE DONDER ONDER ZIJN MATRAS

Voor de boeren is Lucasdag niet onbelangrijk. Diverse spreuken geven immers aan de boeren heel wat adviezen. Een voorbeeld:

WIE MET LUCAS ROGGE ZAAIT HET JAAR DAAROP MET GENOEGEN MAAIT

En onmiddellijk daarop volgt een spreuk met deze vingerwijzing:

WIE MET LUCAS NIET HEEFT GEZAAID KRIJGT VOLGEND JAAR NIKS GEMAAID en:

IS MET LUCAS HET WEER NAAR BEHOREN, DAN LIGT VOLGEND JAAR VEEL KOREN IN DE VOREN...

KRISTIEN VAN ZUMMEREN